

навучання і ўтрымлівае каштоўны Банк аўтарскіх філалагічных эсэ. Актуальнасць абранай аўтарскім калектывам тэмы абумоўлена агульнай цікавасцю сучаснікаў да авалодання замежнымі мовамі, з аднаго боку, і патрэбай няспынай мадэрнізацыі моўнай адукацыі, з другога боку. Надзённасць распрацоўкі дадзенай тэмы ўзмацняецца і нераспрацаванасцю пытання фразеалагічнага мінімуму ў беларускай лінгвістыцы, што стрымлівае інавацыю навукова-метадычных падыходаў да вывучэння мовы як роднай і як замежнай. Аўтаркі разглядаюць шэраг важных пытанняў, аб'яднаных агульнай ідэяй распрацоўкі канцэптуальных асноў і шляхоў фарміравання фразеалагічнага мінімуму беларускай мовы. Кнігу можна разглядаць і як прапанову для далейшага маштабнага міжнароднага супрацоўніцтва. Пастаўленая ў манаграфіі задача стварэння фразеалагічнага

мінімуму беларускай мовы звернута як да беларускіх настаўнікаў, лінгвістаў і выкладчыкаў беларускай мовы як замежнай у самой Беларусі, так і да беларусістаў, якія выкладаюць беларускую мову за межамі Беларусі.

Кніга даступная ў электронным рэпазіторыі ўніверсітэта імя Яна Эвангелісты Пуркіна.

https://arl.ujep.cz/arl-ujep/cs/detail-ujep_us_cat-0295775-Frazealagichny-minimum-belaruskaj-movy-zadacy-i-perspektivy/?disprec=5&isec=1

Іна Каліта

Усці над Лабэм (Чэхія)

e-mail: inna.kalita@ujep.cz

DOI: 10.32612/um.bmz.2021.5.pp.47-48

К.С. Півавар, Г.А. Арцямёнак,
*“Традыцыйная культура
 і побыт беларусаў”,
 Мінск 2021*

У выдавецтве “Беларуская энцыклапедыя” выйшла кніга пад назвай “Традыцыйная культура і побыт беларусаў”, аўтарамі якой з’яўляюцца дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства Кацярына Сяргееўна Півавар і светлай памяці былы загадчык кафедры Генадзь Анто́навіч Арцямёнак.

Выданне выйшла ў серыі “Вялікая энцыклапедыя маленькага прафесара” і адрасавана чытачам малодшага і сярэдняга школьнага ўросту, аднак будзе цікавым і карысным чы-

тачам усіх узростаў. У слоўнік уключаны тыя адзінкі мовы, якія валодаюць культурным фо- нам, г. зн. некаторым наборам дадатковых зве- стак і асацыяцый, звязаных з нацыянальнай гісторыяй і культурай.

Кніга – вынік глыбокага аналізу ўсходнеславянскіх лінгвакраіназнаўчых і лінгвакультура- лагічных слоўнікаў, а таксама збору матэрыялу на беларускай глебе – лінгвістычных, гіста- рычных, этнаграфічных, энцыклапедычных крыніц, публіцыстычных і мастацкіх твораў. Структура слоўніка прадстаўлена прадмовай, у якой даецца азначэнне лінгвістычных тэр- мінаў – лінгвакультурамы і лінгвакраіназнаўчай лексікі – і наступнымі раздзеламі: “Традыцый- ны побыт беларусаў”, “Свет беларускай пры- роды”, “Матчына мова”, “Святочныя традыцыі беларусаў”. Усяго прапанавана больш за 120 слоўнікавых артыкулаў.

Ідэя вывучаць мову ў кантэксце культу- ры, жыцця народа не новая і вельмі распаўсю- джаная, што выклікала выхад цэлага шэрагу лінгвакраіназнаўчых і лінгвакультуралагіч- ных слоўнікаў (“Россия. Большой лингво- страноведческий словарь” (Масква, 2007) , “Русское культурное пространство” (Масква, 2004), “Україна в словах: мовоукраїнознавчий словник-довідник” (Кіеў, 2004) у Расіі, Украі-

VARIA

не; “Слоўніка культурнай пісьменнасці” Э.Д. Хірша у ЗША і г.д. Безумоўна, і беларусам неабходна мець падобныя лексікаграфічныя выданні.

Трэба адзначыць, што ва ўсходнеславянскім мовазнаўстве выдадзены шэраг лінгвакраіназнаўчых слоўнікаў-даведнікаў, прысвечаных мове і культуры розных краін (напр., “Россия. Большой лингвострановедческий словарь”, Масква 2007, “Русское культурное пространство”, Масква 2004, “Україна в словах: мовоукраїнознавчий словник-довідник”, Кіеў 2004). Таму стварэнне ґрунтоўнага слоўніка на беларускай глебе – запаўненне лакуны ў беларускай лінгвістыцы. Не выклікае сумнення важнасць выдання прадстаўленага

слоўніка для мовазнаўства, беларусазнаўства, лінгвадыдактыкі, міжкультурнай камунікацыі. Дадзеныя слоўніка могуць быць выкарыстаны пры наладжванні кантактаў замежных грамадзян з беларускай дзяржавай у сферы турызму, бізнесу, адукацыі, пры вывучэнні беларускай мовы і культуры жыхарамі Беларусі і іншых краін.

Кацярына Півавар

Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя П.М. Маішэва (Беларусь)

e-mail: mrs.pivavar@gmail.com

DOI: 10.32612/um.bmz.2021.5.pp.48-49

Беларуская мова як замежная.

Уводны курс для

кітайскіх навучэнцаў =

白俄 罗斯语入门教程 /

Г. М. Валочка, Фу Мэйянь,

Юань Хаа. – Мінск :

Вышэйшая школа,

2020. – 94 с.

Вучэбны дапаможнік прызначаны для кітайскіх студэнтаў, якія вывучаюць беларускую мову як замежную і ў пэўнай ступені валодаюць рускай мовай. Уводны курс разлічаны на 34 гадзіны і ўключае 11 заняткаў, кожны з якіх дазваляюць працаваць над фанетыкай (гукамі і інтанацыяй), лексікай і граматыкай (марфалогіяй і сінтаксісам), маўленчым этыкетам.

Паралельна з авалодваннем фанетычнымі навыкамі навучэнцы маюць магчымасць пазнаёміцца з пэўнымі лексічнымі і граматычнымі асаблівасцямі беларускай мовы, навучыцца не толькі слухаць, чытаць і паўтараць, але і адказваць на пытанні, удзельнічаць у дыялогах, ствараць выказванні ў адпаведнасці з рознымі камунікатыўнымі сітуацыямі (прывітанне, развітанне, падзяка, прабачэнне).

Уводны курс з’яўляецца прапедэўтычным (выступае асновай для далейшага навучання беларускай мове) і інтэграваным. З аднаго боку, ён фанетыка-лексіка-граматычны (аднак асноўнае месца належыць фанетыцы, бо ад яе залежыць уключэнне ў адукацыйны працэс пэўнай лексікі і граматычных катэгорый); з другога – камунікатыўна накіраваны, а гэта азначае, што навучэнцы ўвесь час павінны быць уключаны ў вусную (аўдзіраванне, гаварэнне) і пісьмовую (чытанне, пісьмо) камунікацыю. Пры гэтым вялікае значэнне надаецца працы з маўленчымі ўзорамі (мадэль сцвярдзальных і адмоўных сказаў, апавядальных сказаў, пытальных сказаў з пытальным словам і без яго, са злучнікамі а) і пэўнымі інтанацыйнымі канструкцыямі (4 тыпы інтанацыйных канструкцый), засваенне якіх дае магчымасць уступаць у працэс маўленчых зносін ужо з першых заняткаў.

На электронным дадатку (праз QR-коды) змешчаны матэрыял для выпрацоўкі слыха-вы-